

Azərbaycanın seçki təcrübəsi nümunəyə çevrilir

Prezident İlham Əliyevin "Gəlsinlər, bizim təcrübəmizi öyrənsinlər" çağırışı bu realığı tam əks etdirir

"Kim nə deyirsə-desin, hansı uydurma ortaya atırsa-atsın, Azərbaycan demokratiya yolu ilə gedir. Bizdə azad seçki, şəffaf referendum keçirilir. Biz bir çox ölkələr, xüsusilə özlərini demokratiyanın beşiyi sayan ölkələr üçün nümunə ola bilərik. Gəlsinlər, bizim təcrübəmizi öyrənsinlər".

Son onilliklərdə Azərbaycanda seçki sistemi daha da təkmilləşdirilib və dövlət başçısının da söylədiyi kimi, qazandığımız seçki təcrübəsi bir çox ölkələr üçün nümunə ola bilər. Çünki Azərbaycanda son 31 ildə keçirilən azad, ədalətli, şəffaf seçkilər ölkəmizin demokratik dəyərlərə sadıqlığını bir daha dünyaya nümayiş etdirib.

Azərbaycanda Seçki Məcəlləsi 2003-cü ilin may ayında təsdiq edilib. Ötən 21 il müddətində Seçki Məcəlləsinə 26 dəfə əsaslı dəyişikliklər edilib ki, bütün bunlar da seçkilərin azad, ədalətli keçirilməsini, vətəndaşların seçki hüququnun etibarlı təminatını

şərtləndirib. Seçki Məcəlləsi şəffaf və demokratik seçkilərin keçirilməsi üçün daha möhkəm hüquqi bazis yaradıb.

Bütün bu reallıqların səbəbi həm də odur ki, Azərbaycanın Seçki Məcəlləsi aparıcı beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq şəraitində hazırlanıb və hər il getdikcə daha da təkmilləşdirilib. Bu prosesdə ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosu, Avropa Şurasının Venesiya Komissiyası və Beynəlxalq Seçki Sistemləri üzrə Fondla sıx əməkdaşlıq qurulub və onların təklifləri, tövsiyələri nəzərə alınıb.

Azərbaycan hakimiyyəti demokratik seçkilərin keçirilməsi üçün nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla daim əməkdaşlıq edib və proses bu gün də davam edir. Belə ki, ölkəmizdə keçirilən seçkilərdə beynəlxalq müşahidəçilərin iştirakı üçün dövlət məktubları göndərilir. Seçkilərdə iştirak edən beynəlxalq müşahidəçilər isə həm seçkiöncəsi mühit, həm də seçki günü şahidlik et-

dikləri prosesləri hesabatlarında əks etdirirlər.

Təkcə bu ilin fevral ayında Azərbaycanda keçirilən və Zəfər seçkiləri adlandırılan prezident seçkiləri ilə bağlı beynəlxalq müşahidəçilərin təqdim etdikləri hesabatlara nəzər yetirsək, reallıqları aydın şəkildə görə bilərik. Xatırladaq ki, bu seçkilər suverenliyini, ərazi bütövlüyünü təmin etmiş Azərbaycanda keçirilən ilk prezident seçkiləri idi. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada seçkilərin keçirilməsi tarixi hadisə sayılırdı. Seçkilərdən sonra beynəlxalq müşahidəçilərin təqdim etdikləri hesabatlarda seçkilərin bütün ölkə üzrə dinc və nizamlı şəkildə, eləcə də beynəlxalq standartlara və Seçki Məcəlləsinin tələblərinə uyğun keçirildiyi bildirildi. Mərkəzi Seçki Komissiyasının seçki prosesinə hazırlığı effektiv qiymətləndirildi. Seçki məntəqələrində veb-kameraların quraşdırılması təqdimatlıq hal kimi dəyərləndirildi.

Azərbaycanın seçki təcrübəsi nümunəyə çevrilir

Prezident İlham Əliyevin "Gəlsinlər, bizim təcrübəmizi öyrənsinlər" çağırışı bu realığı tam əks etdirir

"Kim nə deyirsə-desin, hansı uydurma ortaya atırsa-atsın, Azərbaycan demokratiya yolu ilə gədir. Bizdə azad seçki, şəffaf referendum keçirilir. Biz bir çox ölkələr, xüsusilə özlərini demokratiyanın beşiyi sayan ölkələr üçün nümunə ola bilərik. Gəlsinlər, bizim təcrübəmizi öyrənsinlər".

Son onilliklərdə Azərbaycanda seçki sistemi daha da təkmilləşdirilib və dövlət başçısının da söylədiyi kimi, qazandığımız seçki təcrübəsi bir çox ölkələr üçün nümunə ola bilər. Çünki Azərbaycanda son 31 ildə keçirilən azad, ədalətli, şəffaf seçkilər ölkəmizin demokratik dəyərlərə sadıqlığını bir daha dünyaya nümayiş etdirib.

Azərbaycanda Seçki Məcəlləsi 2003-cü ilin may ayında təsdiq edilib. Ötən 21 il müddətində Seçki Məcəlləsinə 26 dəfə əsaslı dəyişikliklər edilib ki, bütün bunlar da seçkilərin azad, ədalətli keçirilməsini, vətəndaşların seçki hüququnun etibarlı təminatını şərtləndirib. Seçki Məcəlləsi şəffaf və demokratik seçkilərin keçirilməsi üçün daha möhkəm hüquqi bazis yaradıb.

Bütün bu realıqların səbəbi həm də odur ki, Azərbaycanın Seçki Məcəlləsi aparıcı beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq şəraitində hazırlanıb və hər il getdikcə daha da təkmilləşdirilib. Bu prosesdə ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosu, Avropa Şurasının Venesiya Komissiyası və Beynəlxalq Seçki Sistemləri üzrə Fondla sıx əməkdaşlıq qurulub və onların təklifləri, tövsiyələri nəzərə alınıb.

Azərbaycan hakimiyyəti demokratik seçkilərin keçirilməsi üçün nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla daim əməkdaşlıq edib və proses bu gün də davam edir. Belə ki, ölkəmizdə keçirilən seçkilərdə beynəlxalq müşahidəçilərin iştirakı üçün dövlət məktubları göndərilir. Seçkilərdə iştirak edən beynəlxalq müşahidəçilər isə həm seçkiöncəsi mühit, həm də seçki gü-

nü şahidlik etdikləri prosesləri hesabatlarında əks etdirirlər.

Təkcə bu ilin fevral ayında Azərbaycanda keçirilən və Zəfər seçkiləri adlandırılan prezident seçkiləri ilə bağlı beynəlxalq müşahidəçilərin təqdim etdikləri hesabatlara nəzər yetirsək, realıqları aydın şəkildə görə bilərik. Xatırladaq ki, bu seçkilər suverenliyini, ərazi bütövlüyünü təmin etmiş Azərbaycanda keçirilən ilk prezident seçkiləri idi. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda da seçkilərin keçirilməsi tarixi hadisə sayılırdı. Seçkilərdən sonra beynəlxalq müşahidəçilərin təqdim etdikləri hesabatlarda seçkilərin bütün ölkə üzrə dinc və nizamlı şəkildə, eləcə də beynəlxalq standartlara və Seçki Məcəlləsinin tələblərinə uyğun keçirildiyi bildirildi. Mərkəzi Seçki Komissiyasının seçki prosesinə hazırlığı effektiv qiymətləndirildi. Seçki məntəqələrində veb-kameraların quraşdırılması tədqirəlayiq hal kimi dəyərləndirildi.

Hazırda isə Azərbaycan parlament seçkilərinə hazırlaşır. Sentyabrın 1-də ölkəmizin müstəqillik dövründə sayca 7-ci parlament seçkiləri keçiriləcək. Bu, həm də ərazi bütövlüyümüzün, suverenliyimizin tam təminatından sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə təşkil edilən ilk parlament seçkiləridir. Milli Məclisə seçkilərlə əlaqədar 46 ölkə və 29 qurumdan ümumilikdə 267 beynəlxalq müşahidəçi qeydə alınıb. MSK-nın son iclasında sədr Məzahir Pənahov bildirdi ki, seçkilərlə əlaqədar yerli müşahidəçilərin sayı 50 min 699 nəfərdir (bu say hər gün artır). Müşahidəçilərdən 5831 nəfəri Mərkəzi Seçki Komissiyasında, 44 min 868-i isə dairə seçki komissiyalarında qeydiyyatdan keçiblər.

Onu da deyək ki, bütün seçkilərdə olduğu kimi, bu seçkilərdə də şəffaflığın təmin edilməsi baxımından əhəmiyyətli tədqiqat növü hesab olunan "exit-poll" da keçiriləcək. Hər kəsə bəllidir ki, anonim

keçirilən bu sorğu prosesi kimin qalib gəldiyini operativ və obyektiv şəkildə müəyyənləşdirməyə imkan verir. Ölkəmizdə son illərdə bu sistem uğurla tətbiq olunur.

Növbədənəkar parlament seçkilərində də "exit-poll" keçirəcək təşkilatlar artıq müəyyənləşdirilib. Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiəsi Liqası ABŞ-dən olan tərəfdaşı (ORACLE ADVISORY GROUP) ilə birlikdə, "Tərəqqi" Sosial Tədqiqatlar İctimai Birliyi isə SWG S.P.A Tədqiqatlar Şirkəti (İtaliya) ilə birgə "exit-poll" həyata keçirəcəklər.

Qanunvericiliyə əsasən Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) tərəfindən "exit-poll" keçirmək niyyətində olan təşkilatların akkreditasiya üçün təqdim etdikləri sənədlər səsvermə gününə ən azı 20 gün qalanadək qəbul edilir. "Milli Məclisə növbədənəkar seçkilərin keçirilməsi üzrə əsas hərəkət və tədbirlərin Təqvim Planı"nda bu müddət 2024-cü il avqustun 12-dək nəzərdə tutulmuşdu. Yəni akkreditasiya prosesi artıq başa çatıb.

Seçki kampaniyalarının əsas mərhələlərindən biri namizədlərin seçkiqabağı təşviqatının həyata keçirilməsidir. Artıq prosesə start verilib. Avqustun 9-da başlayan kampaniya avqustun 31-i saat 08:00-da dayandırılacaq.

Seçkilərlə əlaqədar 46 ölkədən ümumilikdə 267 beynəlxalq müşahidəçinin parlament seçkilərini izləyəcəyi onu deməyə əsas verir ki, bu dəfə də seçkilərə böyük maraq var. Gerçəkləşdirilən çoxsaylı irimiqyaslı layihələr onu göstərir ki, seçkilər tam demokratik, ədalətli və şəffaf keçiriləcək. Seçicilər onlar üçün yaradılmış geniş imkanlardan səmərəli istifadə edərək azad və sərbəst şəkildə öz konstitusion hüquqlarını reallaşdıracaqlar. Parlament seçkiləri həm də Azərbaycanın demokratik seçki prosesinin növbəti təntənəsi olacaq.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"